

impuls

Juni 2009

Standplaats Zeeland
komt eraan! → 3

Met een extra impuls voor onderhoud

Krachten bundelen → 4

Hotspot voor
maritiem onderhoud → 6

De truuk van
Adrie de Zeeuw → 9

‘We moeten
Zeeland
aantrekkelijker
maken voor
technici’

2

Koos de Vos
Column

Zeeland is van oudsher een provincie waarin geproduceerd wordt. Van landbouw- en visserijproducten en chemische stoffen tot en met complete schepen. Productie van tastbare goederen zit dan ook, vergeleken met andere delen van Nederland, zeer sterk in ons economisch DNA. Vanuit de economie en de arbeidsmarkt gezien, brengt dit een aantal speciale effecten met zich mee.

Overall waar geproduceerd wordt, zijn technici nodig, voor installatie en onderhoud van machines en materialen, bouw van fabrieken en installaties en dergelijke. In Zeeland geldt dit nog wat meer dan in de rest van Nederland. De Zeeuwse arbeidsmarkt ondervindt sterker de nadelen van de afnemende instroom van leerlingen in technische opleidingen. Daarom is het goed dat er in Zeeland tal van initiatieven zijn om dit probleem aan te pakken. Nieuwe opleidingen op het gebied van maritiem onderhoud, (bio-)procestechniek, en de ‘Deltawerkers van de toekomst’ passen heel goed bij het DNA van Zeeland. Om de Zeeuwse arbeidsmarkt aantrekkelijker te maken voor technici van buiten de provincie is het nodig dat er bedrijvencusters komen. Zij vervullen een magneetfunctie, zodat het mogelijk wordt om binnen Zeeland een bredere technische carrière te hebben, een loopbaan die niet eindigt als het bij één bedrijf wat minder zou gaan. Initiatieven als Maintenance Valley, Beta-campus Zeeuws-Vlaanderen en Bio-Base Europe kunnen hier uitkomst bieden. Zeeland is heel vooruitstrevend bij de inzet om technische opleidingen en beroepen aantrekkelijker te maken, voor leerlingen én werkenden. Impuls ondersteunt deze ontwikkelingen waar het kan.

signaleert
ontwikkelt
realiseert

Op zoek naar de
verborgen kracht
van Zeeland

Alexander Rinnooy Kan te gast Standplaats Zeeland van 15 tot en met 18 juni

3

'Ik vind het een enorme eer om in Zeeland te gast te zijn', vertelt Alexander Rinnooy Kan, voorzitter van de SER. "En ik verheug me er ook op, want er is een interessant programma opgesteld. " In de week van 15 tot en met 18 juni kunnen we hem op verschillende plaatsen tegenkomen én met hem praten. Tijdens Standplaats Zeeland, waarvan Impuls hoofdsponsor is, verplaatst hij zijn werkplek tijdelijk naar de Zeeuwse Bibliotheek in Middelburg. Hij zal van daar uit 'De verborgen kracht van Zeeland' gaan onderzoeken. Dat betekent een vol programma met bezoeken aan projecten die te maken hebben met economische ontwikkeling, onderwijs en zorg.

Standplaats Zeeland is een initiatief van de Zeeuwse Bibliotheek. Dit gebeurt door bekende (inter)nationale deskundigen een week in Zeeland uit te nodigen voor een programma waarbij voor Zeeland relevante maatschappelijke thema's aan de orde komen. De bibliotheek wil hiermee haar belangrijke functie van ontmoetingsplaats op sociaal, cultureel en wetenschappelijk gebied vorm geven. Dit is de vierde Standplaats Zeeland. In voorgaande jaren waren Wubbo Ockels, Paul Schnabel en Louise Fresco te gast.

Het wordt een hernieuwde kennismaking met Zeeland voor Alexander Rinnooy Kan. Hij kent de provincie als toerist en via de Zeeuwse studenten die hij vroeger les gaf aan de Erasmus universiteit. "Als SER-voorzitter ben ik natuurlijk uitermate geïnteresseerd in

de Zeeuwse ontwikkelingen op het gebied van economie, onderwijs en innovatie. Ik zie, voorafgaand aan mijn bezoek, grote kansen voor Zeeland, puur door de geografische ligging. Geen enkele andere provincie heeft dit zakelijk maritieme karakter in combinatie met zo'n mooi landschap. Echte bedreigingen zie ik niet, maar juist door deze combinatie is het wel moeilijk kiezen. Je kunt - als relatief kleine provincie - niet alles hebben. Het zal interessant zijn om tijdens mijn verblijf hierover te praten: hoe vind je die balans?"

Directeur Gerbert van der Wal van Impuls kijkt uit naar het bezoek van Rinnooy Kan: "Voor Impuls is Standplaats Zeeland een uitgelezen mogelijkheid om mondiale economische ontwikkelingen te koppelen aan wat in Zeeland regionaal en lokaal gebeurt. Iedereen is op zijn of haar niveau verantwoordelijk en in staat om een steentje bij te dragen aan economische ontwikkelingen. Die verborgen kracht verder ontginnen past bij Impuls als ontwikkelingsmaatschappij die zichtbaar wil zijn in de haarvaten van de Zeeuwse samenleving. Ik zie het programma als een mooie wisselwerking tussen de expertise van de heer Rinnooy Kan en de kracht van betrokken Zeeuwse ondernemers, kennisinstellingen en overheden".

Alexander Rinnooy Kan bezoekt verschillende locaties in de hele provincie. Hij krijgt het best druk, maar heeft er zin in: "Ik verheug me erop want er is voor mij veel te ontdekken. Verder hoop ik op lekker veel oesters in deze toch wel zeer culinaire provincie. Dat is voor mij pure verwennerij!"

4

Krachten bundelen!

Een extra impuls voor onderhoud

In Zeeland werken vele duizenden mensen in de onderhoudssector. Met hun enorme variatie aan gespecialiseerde vakkennis zorgen ze er samen voor dat de technische installaties en transportmiddelen in onze regio efficiënt en betrouwbaar kunnen functioneren.

Maintenance is uitgegroeid van een kostenpost en 'noodzakelijk kwaad' tot een innovatieve sector, één van de belangrijkste steunpunten voor de industrie. Logisch, want goed onderhoud spaart geld en zorgt voor kwaliteit en veiligheid. Innovatie gecombineerd met een slimme bundeling van krachten komt steeds sterker in beeld, mede gestimuleerd vanuit de overheid. Impuls is aanjager van samenwerking, verbindt partijen en coördineert subsidieaanvragen, bijvoorbeeld voor haalbaarheidsstudies en ontwikkeling van nieuwe technologieën.

De honderden bedrijven die direct of indirect met onderhoud te maken hebben, zijn weliswaar vaak concurrenten, maar toch kunnen ze niet helemaal zonder elkaar. In feite werkt een aantal firma's zelfs al jarenlang samen, maar... tot op zekere hoogte. Het gebeurt bijvoorbeeld bij grote onderhoudsstops in de procesindustrie. De eigenaars van deze grote installaties, de asset owners, werken altijd met meerdere, gelijksoortige partners. Dat is minder riskant voor de continuïteit. Een van de eerste samenwerkingsverbanden in Zuidwest-Nederland op het gebied van maintenance was tussen asset owners zelf: de Maintenance Innovation Community, kortweg MIC. Deze groep werd in 2005 opgericht. De laatste jaren zijn er meer stuurgroepen bijgekomen waarin indus-

trie, kennisinstellingen en firma's elkaar vonden. Een goede zaak, maar overlap dreigde en er ontstond voor de buitenwacht een woud van afkortingen met de letters W, C en M.

Aart Bos, projectmanager Logistiek en Maintenance bij Impuls: "Vorig jaar werd daarom de stuurgroep 'World Class Maintenance' opgericht. Doel hiervan is alle initiatieven op het gebied van onderhoud te bundelen. Maintenance kan zo voor de regio een sterkere economische factor worden. Het wordt als het ware één bedrijf. Het bundelen van krachten biedt naast die gezamenlijke - internationale - uitstraling en acquisitie, nog vele voordelen. Door kennis uit te wisselen wordt het team sterker. Verder is het interessant om samen kostbare technologieën te ontwikkelen, waarvoor dan financiële ondersteuning kan worden gezocht. Het toppunt van samenwerken is wel het slim delen van faciliteiten, zoals in een businesspark. Uiteraard blijft ieder bedrijf zijn eigen unique selling propositions houden maar dat 'tot op zekere hoogte samenwerken' kan zo een extra dimensie krijgen."

Opleidingen

Adri Voogdt, Maintenance Manager bij Dow Benelux: "Via WCM kan het bedrijfsleven bij overheid en onderwijs scherper aansturen op passende opleidingen, zodat er voldoende keuze uit vakkbekwaam personeel blijft. Er is een mooie toekomst weggelegd voor mensen die techniek in de vingers hebben, maar het blijkt dat we de jongere generatie hiervan wél moeten overtuigen. Daar ligt ook een taak voor WCM: samen met het onderwijs en communicatiemensen er voor zorgen dat jonge mensen serieuze belangstelling

‘Scherper
aansturen
op passende
opleidingen’

5

signaleert ontwikkelt realiseert

krijgen voor een technische opleiding, waar je het letterlijk máákt met je handen. Zonder goede lassers, bankwerkers en pijpfiters zijn we nergens.”

Werkpakket Zeeland

“Het programmabureau WCM is actief in Zuidwest-Nederland. Als één van de founding fathers voeren wij het beheer over het werkpakket Zeeland”, vervolgt Aart Bos. “Impuls ondersteunt meerdere initiatieven, bijvoorbeeld de realisatie van het businessplan van het Maintenance Value Park in Terneuzen. Ook het onderzoek naar nieuwe kansen voor maritiem onderhoud in Zeeland is door ons, samen met Syntens, in gang gezet. Verder zijn we in gesprek met het MIC, Dow en TNO om een project op het gebied van corrosiedetectie op te zetten.”

Corrosiedetectie

Adri Voogdt geeft nadere uitleg: “Het gaat hier om een bestaand MIC project dat Impuls heeft opgepakt. De pijpleidingen in procesinstallaties zoals bij Dow zijn voorzien van isolatiemateriaal. Natuurlijk moeten ze in goede conditie blijven, maar de kans op corrosie is altijd aanwezig. In verband met de risicofactor omgeven wij in hoge mate predictief onderhoud en willen we in het vroegste stadium weten wat er aan de hand is. Een visuele inspectie is dan niet alleen moeilijk maar ook zeer kostbaar. Impuls begeleidt ons bij een project waarbij we samen met TNO een systeem met sensoren op pijpleidingen testen. Hierdoor kunnen we zonder de isolatie te verwijderen, vaststellen of er roestvorming is. Wij faciliteren het onderzoek en delen de kennis met andere bedrijven.”

Maintenance Valuepark Terneuzen

Een ander omvangrijk Zeeuws project waar WCM en Impuls warm voorstander van zijn, is een mogelijk gezamenlijk bedrijventerrein voor maintenancefirma's, net buiten de poorten van Dow in Terneuzen. Gefinancierd uit een subsidie werd op 11 juni het eindrapport van een haalbaarheidsonderzoek voor dit Maintenance ValuePark Terneuzen (MVP) gepresenteerd.

Contractorpark wordt MVP

Eddy Maas, commercieel directeur Spie Nederland en voorzitter VDP (Verenigde Dow Partners): “Zo'n vijftwintig firma's zijn nu gehuisvest op het terrein van Dow zelf. Dit wat rommelige contractorpark neemt veel ruimte in beslag. Het voordeel is wel dat we dicht bij de werkplek zitten. In het MVP zouden die bedrijven gebruik kunnen maken van gezamenlijke faciliteiten zoals werkplaatsen, kantines, opleidingsruimten, en zelfs van gereedschappen. Ook het uitwisselen van kennis en ervaring wordt zo eenvoudiger, waardoor we uiteindelijk allemaal groei kunnen realiseren. Het transport van mensen en materialen van en naar onze klanten hoeft door een betere gezamenlijke efficiency geen bezwaar te zijn. Ik denk dat deze manier van werken grote toekomst heeft. Bovendien zorgt een vlotte huisvesting er mede voor, dat jonge mensen graag bij ons willen komen werken. Met samenwerking en innovatie scoor je dus op ieder terrein.”

6

Hotspot voor maritiem onderhoud

Een extra impuls voor onderhoud

Ontelbare boekwerken en films zijn er aan gewijd, fascinerende musea laten het zien: Zeeland is al eeuwenlang een bolwerk van maritieme kennis en activiteiten.

Eigenlijk is er niet veel veranderd. Enkele feiten anno 2009: vijftien scheepswerven en maritieme servicecentra, tien producenten van apparatuur, acht rederijen, vijf opleidingsinstituten, zestien toeleveranciers, twee scheepsagenten en niet te vergeten twee grote havengebieden en vele jachthavens. Daarbij 50.000 scheepsbewegingen op de Westerschelde en 12.000 pleziervaartuigen. De Zeeuwen hebben het water in hun bloed. Maar ja, de tijden veranderen. Impuls heeft in het kader van haar aandeel in World Class Maintenance laten uitzoeken waar NU precies de kansen en knelpunten liggen op het gebied van maritiem onderhoud in Zeeland. Het eindrapport van de haalbaarheidsstudie werd op dinsdag 28 april door Aart Bos van Impuls overhandigd aan Marten Wiersma, Gedeputeerde Economie van de Provincie Zeeland, bij Scheldepoort repair & conversion yard in Vlissingen-Oost.

Henk Jan Nieboer is productiemanager bij Scheldepoort, een werf die in 1875 is opgericht en sinds 1963 gevestigd is in Vlissingen Oost. Bij dit bedrijf komen jaarlijks vele schepen in de gigantische dokken. Schepen in alle soorten, maar vooral in de grote maten. Henk Jan: "Het is net als bij auto's. Verzekeringsmaatschappijen, onder andere, stellen bij zeeschepen een controle om de tweeënhalf jaar verplicht. Dit gebeurt door een erkend classificatiebureau. En uiteraard zijn bij schade reparaties nodig. Ook worden

schepen soms omgebouwd. Dit zijn vaak complexe projecten die gedegen planning en coördinatie vergen van diverse vakgroepen. De klussen zijn vaak verrassend. 's Ochtends weten we soms niet wat er 's middags voor de deur ligt. Zo hebben wij hier een volledig uitgebrand vissersschip, de Willem van der Zwan, in net iets meer dan een jaar vrijwel in nieuwstaat terug gebracht. Nieuwbouw zou zo'n vier jaar hebben geduurd."

"Onderhoudskosten bestaan enerzijds uit kosten voor het omvaren naar de werf en het stilliggen, anderzijds uit het feitelijke onderhoud zelf. De zeeschepen die de wereld rondvaren, en daarbij onder andere Azië aandoen, zogenaamde 'deepsea shipping', zullen doorgaans daar gepland groot onderhoud laten uitvoeren wegens de lagere loonkosten. Shortsea schepen varen in en rondom Europa", legt Henk Jan uit. "Daar ligt voor ons een aardig potentieel."

"De huidige Zeeuwse onderhoudswerven zijn al succesvol binnen dit segment. Maar we moeten ons gezamenlijk internationaal gaan presenteren als dé hotspot voor maritiem onderhoud. In Zeeland kunnen we alles: van machinaal onderhoud, degelijk laswerk en scheepsconstructies tot fijne elektronica, schilderwerk, betimmering, maar bijvoorbeeld ook bevoorradings- en eventuele medische zorg voor de bemanning. Vroeger leefde heel Vlissingen ook al op de een of andere manier van de scheepvaart. Zeeuws maritiem onderhoud moet internationaal weer een synoniem zijn voor: snel, goed, compleet en betrouwbaar in planning. One stop shopping dus, waar de rederijen zelfs graag een stukje voor omvaren. Die

Koers naar Zeeuwse opleiding voor maritiem onderhoud

7

uitstraling moeten we samen met Impuls verder gaan uitbouwen.”

Henk Jan's mening over een gezamenlijke aanpak wordt volledig ondersteund door passages in de haalbaarheidsstudie van Impuls. Het rapport stelt zelfs een Zeeuwse 'marktplaats' voor maritiem onderhoud voor. Hier zou online te zien zijn wie welke capaciteit beschikbaar heeft. Zo kan, in het verlengde van logistiek, onderhoud optimaal worden ingepland. Als knelpunt wordt de moeizame beschikbaarheid van technisch geschoold personeel aangedragen. Een speciale Zeeuwse opleiding voor maritiem onderhoud, interessant voor jonge mensen, zou de druk op termijn kunnen verlichten. Verder beschrijft het rapport de Zeeuwse groeimogelijkheden in onderhoud voor short-sea en binnenvaart, mits zee- en binnenvaartverkeer worden gestimuleerd en faciliteiten en infrastructuur voor overslag verbeteren.

Pleziervaart

Ook op het gebied van pleziervaart liggen volgens het rapport uitstekende kansen in Zeeland. Nederland is wereldwijd een belangrijke speler op het gebied van jachtenbouw. Dankzij de link met de oorspronkelijke werf of met gewenste Nederlandse kwaliteit heeft dit soort onderhoud in Zeeland goede vooruitzichten, gezien de hoge kwaliteit van de jachthavens en de combinatie van uitbreidingsplannen en aanhoudende vraag. De sector lift bovendien mee op positieve toeristische ontwikkelingen.

Net als bij de zee- en binnenvaart kan hier een samenwerkingsverband worden gestimuleerd, met als mogelijke elementen de gezamenlijke opslag van onderdelen

en samen inspelen op de verwachte, toenemende behoefte aan levensduurverlenging en ombouw van jachten. Het rapport komt verder met ideeën voor een maintenance eiland voor snelle support en zelfs pechservice op het water.

“Impuls gaat nu, als onafhankelijke partij, aan de slag voor de echte clustering van maritiem onderhoud in Zeeland. Een eerste stap is de start van een Platform Maritiem Onderhoud Zeeland, waarbij vertegenwoordigers van ondernemingen, onderwijs en overheid worden betrokken”, besluit Aart Bos. “Dan zullen concrete plannen snel gerealiseerd kunnen worden.”

Op www.impulszeeland.nl is via de button 'publicaties' de haalbaarheidsstudie (zowel samenvatting als volledige rapport) te downloaden.

Impuls bezoekt Vietnam en Singapore

Medio februari namen Impulsmedewerkers Guido van Liefland en Mathieu Pasquier deel aan een handelsmissie naar Vietnam en Singapore. Ze onderzochten investeringsmogelijkheden op het gebied van maritiem onderhoud. In Vietnam werden gesprekken gevoerd met verschillende scheepswerven, de consul-generaal ter plaatse en verschillende Nederlandse en Vietnamese ondernemers uit de branche.

In Singapore bezochten ze bedrijven in de maritieme sector die mogelijk interesse in Zeeland hebben. In Singapore liggen naast maritiem onderhoud ook mogelijkheden voor andere sectoren, zoals een ander typisch Zeeuws thema - duurzame energiebronnen. Een aantal contacten wordt uitgediept om marktkansen verder te onderzoeken en waarbij voorstellen worden uitgewerkt.

signaleert ontwikkelt realiseert

8

Bezoek aan China

Water en logistiek centraal in handelscontacten

signaleert
ontwikkelt
realiseert

Impuls

In april bracht een handelsdelegatie uit Zeeland en West-Brabant een zevendaags bezoek aan China. Naast Impuls (Guido van Liefland) bestond de groep uit vertegenwoordigers van overheid, onderwijs en ondernemers uit de twee provincies. Zo gingen mee Sophie van 't Westeinde (wethouder Goes), Wies Saman (secretaris BZW), Johan Stalknecht (directeur economie en mobiliteit Provincie Noord-Brabant) en Rinus Platschorre (Kennisnetwerk Delta Water). De missie stond in het teken van de samenwerking tussen Zuidwest-Nederland en de stad Yangzhou en ook Sjanghai en Nanjing werden bezocht. Er zijn concrete afspraken met de Chinezen gemaakt voor wederzijdse samenwerking op het gebied van economie, onderwijs, waterbeheer en logistiek.

Guido: "Het was een boeiend, succesvol bezoek, met als belangrijk moment de ondertekening van een overeenkomst tussen de stad Yangzhou en Zuidwest-Nederland, waarmee de plannen voor onderlinge economische samenwerking officieel werd vastgelegd. Ook onze eigen Kamer van Koophandel en die van Yangzhou bezegelden hun afspraken met handtekeningen. Dit is uitzonderlijk, omdat het hier om een private Chinese partij gaat. Er zijn verder nadere afspraken gemaakt voor verdere versterking van de Chinadesk bij onze KvK, die vorig jaar is geopend. De KvK gaat bovendien een uitwisselingsprogramma beginnen met de Chinese partner en samen met de China Business Association een activiteitenprogramma opstellen voor het bedrijfsleven in Zuidwest-Nederland. Allemaal prima ontwikkelingen, waarvan we op termijn de vruchten zullen plukken."

Water en logistiek

"Zowel de Chinese partners als deelnemers uit Zuidwest-Nederland zagen water en logistiek als centrale thema's in de verdere samenwerking. Beide elementen spelen een belangrijke rol in de huidige ontwikkeling in China en sluiten goed aan op onze eigen regionale expertise", vervolgt Guido. "Concrete projecten betreffen geautomatiseerd waterbeheer, baggeren, behoud van cultureel erfgoed en waterzuivering. Op het gebied van onderwijs komen uitwisseling van studenten en kennis in de gezamenlijke programma's aan bod."

Wereldtentoonstelling

"De Chinese gesprekspartners hebben ons gevraagd om later dit jaar vertegenwoordigers te sturen naar het Wereld Water Steden Congres in Yangzhou en het Wereld Congres Logistiek in Nanjing. Verder heeft de delegatie het bezoek ook gebruikt voor nadere afspraken voor 2010, wanneer in Sjanghai de Wereldtentoonstelling wordt gehouden. Gekeken wordt op welke wijze Zuidwest-Nederland betekenis kan hebben bij de invulling van de verschillende initiatieven die momenteel vanuit Nederland in voorbereiding zijn. Ook Impuls Zeeland zal graag een rol vervullen bij het internationaal op de kaart zetten van onze regio."

Tegenbezoek

De vertegenwoordigers van de provincie Zeeland hebben hun tegenhangers van Yangzhou uitgenodigd om later in 2009 een bezoek aan de regio Zuidwest-Nederland te brengen, waarbij dan vooral de nadruk op Zeeland zal liggen. Impuls zal hiervoor samen met de Provincie een programma samenstellen.

'Ik noem die pure producten vaak 'unplugged'. Heerlijk.'

De truuk met regioproducten

In Zeeland loopt het water ook in je mond

9

Adrie de Zeeuw: een Zeeuwse naam bestaat bijna niet. Wat Adrie dagelijks doet, heeft ook voor de volle honderd procent met Zeeland te maken: hij heeft een groothandel in Zeeuwse regioproducten in Kapelle en verspreidt de producten naar boerderijwinkels en retailers binnen Zeeland, Vlaanderen en West-Brabant. Binnenkort zet hij zelfs een promotietruck in waarin koks culinaire truuks zullen uithalen!

Adrie heeft heldere plannen voor de toekomst. Ze houden nauw verband met een initiatief dat Impuls heeft genomen: een inventarisatie van de kansen voor het Zeeuwse regioproduct, het bundelen van initiatieven en deze verbinden met de promotie van Zeeland. "Regioproducten zijn niet alleen babbelaars en de koekjes", vertelt hij. "Er is een breed assortiment van allerlei heerlijke dingen, waarvan je iedere dag kunt genieten: Zeeuwse vlegel, jams, chutneys, mosterd, wijn, bier, chips, noem maar op. Ook zijn er talloze Zeeuwse ingrediënten, vers van de klei, waarmee je fantastische culinaire creaties kunt maken. Denk eens aan in Zeeuwse stroop gemarineerde spareribs, stoverij van Zeeuwse runderen, of mooie gerechten met vis, schaal- en schelpdieren. Een Zeeuws regioproduct staat garant voor versheid, het is verbouwd of geproduceerd in de directe nabijheid van degenen die er aan tafel van genieten. Dat betekent ook nog eens duurzaamheid door besparing in transportkosten", zegt hij vol overtuiging.

Adrie ziet toekomst in een goede positionering van regioproducten. Het rapport "Lekker Zeeuws" van

Impuls onderstreept zijn inzicht. Het vermeldt: "In heel Europa is een trend waarneembaar van groeiende consumptie van natuurlijke producten. Verder is het creëren van beleving rondom een product of merk belangrijker geworden. Koken is voor velen een hobby en door techniek kunnen vele mensen culinaire hoogstandjes bereiden. Het Zeeuwse regioproduct is een categorie waarmee dat kan."

Promotruck

"Om dat aan alle Zeeuwen, onze toeristen, de horeca en het bedrijfsleven duidelijk te maken, gaat deze zomer mijn regio+producten promotietruck op tour. Hierin zullen koks op evenementen en op andere drukke locaties heerlijke gerechten met puur Zeeuwse 'unplugged' ingrediënten uit de keuken toveren. Een culinaire truuk met regioproducten als het ware. Ook is er een 'showroom' waar van alles te zien en te koop is. Mijn doel is promotie in het algemeen, maar ook een aantal hoogstaande kant-en-klare producten op de markt te brengen, bijvoorbeeld de stoverij of echte Zeeuwse groentensoep."

Ga naar www.impulszeeland.nl en lees de notitie "Lekker Zeeuws".

↑ Adrie de Zeeuw

Duurzame
energie op basis
van reststromen

↓ Florentijn van den Bos

10

Eerste InnoGo!-starter

Energy@work wil bio-centrale bouwen

InnoGo! begeleidt en ondersteunt innovatieve technostarters bij de opzet van hun bedrijf en de ontwikkeling van een product. Het project is door Impuls en de Hogeschool Zeeland in samenwerking met vele partners ontwikkeld het startsein voor InnoGo! werd op 7 april gegeven. Wie voor steun van InnoGo! in aanmerking wil komen, dient een goed onderbouwd plan aan een onafhankelijke screeningcommissie te presenteren.

De allereerste technostarter die de jury kon overtuigen was Florentijn van den Bos uit Terneuzen. Deze ondernemer werd via het Promotie & Acquisitieteam van Impuls aan de projectleider van Innogo gekoppeld. Op 26 februari trad hij in het voetlicht. InnoGo! gaat hem een flinke helpende hand toesteken. Een goede zaak, want Florentijn wil met zijn bedrijf Energy@work op een duurzame manier energie gaan opwekken.

Speciale brandstof

Energy@work levert stroom en warmte met behulp van een speciale brandstof, die gewonnen wordt uit afvalstromen van de voedingsmiddelenindustrie. Florentijn legt uit: "In eerste instantie dachten we aan palmolie, maar dit is niet duurzaam in de winning en aanvoer. Wij hebben nu een brandstof ontwikkeld uit zogenaamde tweedegeneratie bio-oliën. Dat betekent dat deze vloeistoffen niet meer kunnen worden hergebruikt. Ze worden verbrand zonder enige energiewinning. Dat is natuurlijk zonde. Wij maken er een brandstof van die perfect geschikt is voor onze eco-motoren. We genereren zo elektriciteit, die we aan het

net afstaan, en warmte. Die warmte kan bijvoorbeeld worden gebruikt voor duurzame stoomopwekking in de procesindustrie of voor verwarming van gebouwen."

"Door de duurzaamheid en het rendement van zo'n zestig procent, denken we een succesvol product in de markt te kunnen zetten. We kiezen voor kleinschalige bio-energie centrales van maximaal 10 Megawatt. Hiermee kun je 10.000 gezinnen een jaar van energie voorzien. Je zou je kunnen voorstellen dat in een nieuwbouwwijk direct zo'n centrale wordt gebouwd. Het gaat slechts om een gebouwtje van 20 x 15 meter, CO₂ en NO_x neutraal, geen stank. De centrale wordt gevoed door volkomen ongevaarlijke olie uit tankwagens. Het voordeel van dit systeem is dat het continue draait, in tegenstelling tot zonne- en windenergie. Daarbij gelden pieken en dalen en is altijd een buffer nodig. Onze overtollige elektriciteit gaat naar het net. Ook ziekenhuizen, tuinbouwbedrijven, luchthavens en andere 24-uurs economieën kunnen met de centrale hun portemonnee én het milieu sparen.

De technologie hebben we de laatste drie jaar volledig doorontwikkeld. Nu willen we een eerste Zeeuwse bio-energiecentrale bouwen, die levert aan het net. We hopen dit in 2010 te kunnen realiseren. Daarmee zullen dan vijf mensen werk hebben. InnoGo! geeft ons nu een laatste duwtje in de rug bij het locatiebepalende onderzoek. De milieuvergunningen, bouwvergunning, financiering en subsidie, het zijn allemaal kostbare en ingewikkelde procedures. We verwachten geen verrassingen en hopen eind dit jaar met de bouwopdrachten te kunnen starten, Maar waar de centrale komt, dat kunnen we nu nog niet zeggen....!"

Financiële steun van ZPF

Goede ideeën, waardoor meer bedrijvigheid in Zeeland kan worden gegenereerd, zijn in deze woelige economische tijden meer dan welkom. Het is goed te weten dat het Zeeuws Participatie Fonds (ZPF) financiële steun kan geven aan ondernemers met haalbare ideeën. Het ZPF verstrekt geen subsidies of giften, maar een converteerbare achtergestelde lening, neemt deel in het aandelenkapitaal (bij een B.V.) of regelt financiële middelen door een combinatie van de twee hiervoor genoemde mogelijkheden.

Het ZPF is bedoeld voor perspectiefvolle bedrijven in het Midden- en Klein Bedrijf (MKB), met name kennisintensieve innoverende ondernemingen: veelal starters en doorstarters die extra werkgelegenheid en groei-potentie beogen, en die door een tekort aan eigen vermogen hun financiering niet rond krijgen.

In 2008 ontving het ZPF tien aanvragen. De verwachting is dat dit aantal in 2009, door de economische crisis, verder zal toenemen. In het voorjaar van 2009 stemde het ZPF al in met deelname aan InnoGo!, het project dat de komende vier jaar dertig technostarters in Zeeland beoogt te ondersteunen.

Wie bij het ZPF een aanvraag wil indienen, kan een verzoek indienen via zpf@zeeland.nl.

Meer informatie over het ZPF kunt u vinden op de website www.zeeuwsparticipatiefonds.nl.

Nieuw bedrijfsverzamelgebouw in Tholen

Op het bedrijventerrein Welgelegen wordt binnenkort gestart met de bouw van een nieuw bedrijfsverzamelgebouw. Het bestaat uit 22 units, verdeeld in drie blokken. De oppervlakte varieert van 60 tot 450 m², waarbij iedere unit een eigen entree heeft. De realisatie kwam mede tot stand dankzij samenwerking tussen Impuls en NV Rewin West-Brabant.

Aart Bos naar gemeente Vlissingen

Per 1 juli a.s. zal projectmanager Aart Bos de overstap naar de gemeente Vlissingen maken. Aart is een van de Impuls-collega's van het eerste uur en heeft naast zijn projecten een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van de communicatiestrategie van Impuls en de organisatie van de Schout- en Schepenenrace. Allround en dienstverlenend zijn woorden die Aart kenmerken. Naast projecten op gebied van maritiem onderhoud en logistiek is Aart ook intensief betrokken geweest bij het Zeeuws Participatie Fonds waar Impuls sinds 2008 het management van voert.

Als beleidsmedewerker havens en economie blijft Aart in ons werkveld, op een terrein waar zijn persoonlijke passie al jaren ligt, het maritieme. Wij danken Aart voor wat hij voor Impuls betekend heeft en wensen hem veel succes in zijn nieuwe functie.

Business scope wordt vernieuwd!

Op de website van Impuls treft u nu onder de button "Bedrijfs o.g." een overzicht van kantoor- en bedrijfsruimten dat in Zeeland te koop en te huur wordt aangeboden. Impuls is op dit moment bezig aan deze zogenoemde "business scope" nieuwe functionaliteiten toe te voegen. Zo biedt dit onderdeel straks veel meer handige tools. Het geheel zal er uitnodigender en fraaier uit komen te zien.

Bezoekers starten straks hun zoektocht naar een bedrijfspand door op de gewenste gemeente of regio te klikken. Dan volgt een optiemenu waar de gewenste locatie, type pand, oppervlakte en koop of huur gekozen kan worden. Naast informatie over bedrijfspanden wordt er ook meer informatie geplaatst over de gemeenten en over hun bedrijventerreinen. Het is dan mogelijk om in één oogopslag te zien waar de terreinen precies te vinden zijn.

Een handige nieuwe tool is dat makelaars of particuliere aanbieders online ontbrekende informatie kunnen aanvullen.

Schout & Schepenen race 2009

Op 20 juni varen de burgemeesters en wethouders van 24 gemeenten (2008: 14) uit de Zuidwestelijke Delta de Schout & Schepenen race 2009. Er doen zelfs Zeeuwse gemeenten mee. De race heeft tot doel om de bestuurders uit deze gemeenten nauwer te betrekken bij de watersportsector.

De wateren rondom de Watersportvereniging Sint-Annaland vormen het decor voor het evenement dat, naast een sportief, ook een inhoudelijk en informeel karakter kent. Vooruitlopend op de race zullen diverse prominente personen uit Zeeland en uit de watersportindustrie het publiek informeren over het belang van de watersport voor de Zuidwestelijke Delta.

Onder leiding van Epco Ongering (presentator van het televisieprogramma Yacht Vision) staan André Vink (directeur HISWA), Gerbert van der Wal (directeur Impuls) en Eric Goossen (wethouder Gemeente Tholen) dit jaar hierbij stil tijdens het Zeeuws Palaver. Aansluitend vindt een lunch plaats en wordt de race aan boord van traditionele Zeeuwse hoogaarsen, hengsten en andere platbodems gevaren.

Ter afsluiting vindt de prijsuitreiking door de Commissaris van de Koningin Karla Peijs plaats. Impuls onderstreept het belang van de watersportsector voor Zeeland door sponsoring van de Schout & Schepenen race en door deelname in het bestuur van de Stichting.

Meer informatie over de Schout & Schepenen race is te vinden op de website www.sensrace.nl.

Extra inzet Impuls voor ontwikkeling Bio Based Economy

Agro & food, visserij en aquacultuur, chemische industrie, waterverbindingen naar zowel open zee als binnenvaartroutes: Zeeland heeft alle componenten in huis om zich te ontwikkelen tot dé Bio Based regio in West Europa. We kunnen reststromen benutten voor het vervaardigen van andere producten of energie. Afval is geen afval meer maar de basis voor een volgend product. Zo zijn er tal van mogelijkheden om méér te doen met onze groen- blauwe bronnen.

De afgelopen tijd werd al een aantal projecten gerealiseerd. Zo leverde de samenwerking tussen bedrijfsleven, Hogeschool Zeeland, ROC Westerschelde, Zeeland Seaports en enkele Vlaamse partners het project Bio Based Europe op. Hierbij gaat het om de realisatie van een pilotplant in Gent en een centrum voor opleiding en communicatie in Terneuzen. Ook is er de 'Groene Poort' waarbij agrarische ondernemers samenwerken aan de realisatie van een vergistingscentrale voor energieopwekking. Dit project bevindt zich in een vergevorderde fase van ontwikkeling. Omdat Bio Based Economy bij uitstek bij kan dragen aan de krachtige ontwikkeling van de Zeeuwse economie, zet Impuls zich in om een extra bijdrage te leveren. De projectmanagers Laurens Meijering en Gijsbrecht Gunter spreken in april tot en met juni met bedrijven in zowel de chemische als agro & food sector. Zo inventariseren ze welke mogelijkheden er zijn voor verdere ontwikkeling. Voor een deel doen zij dit in samenwerking met CE Delft, een bureau dat in opdracht van de Provincie Zeeland inhoud en vorm geeft aan de zogenaamde biomassa debatten. Binnenkort worden in samenspraak met andere betrokken partijen projectideeën geformuleerd die vervolgens verder ontwikkeld en gerealiseerd kunnen worden.

Voor meer informatie: Arie van der Maas
← apvdmaas@impulszeeland.nl / 06 - 13 42 31 21

12

kort

 Impuls
signaleert
ontwikkelt
realiseert

Wat doet Impuls?

N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls) is de regionale ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland. Impuls werd in 2007 door zeventien partijen, afkomstig uit bedrijfsleven en overheid, opgericht. Doel van Impuls is - de naam zegt het al - de Zeeuwse economie een impuls te geven en daardoor te versterken. Dat doet Impuls door:

- structuurversterking en ontwikkeling van de regionale economie door, met kennis en kunde, grote projecten te faciliteren;
- de ontwikkeling en uitvoering van projecten voor de Zeeuwse kenniseconomie waarbij de nadruk ligt op verhoging van het opleidingsniveau, betere uitwisseling tussen onderwijs en arbeidsmarkt, en innovatie;
- economische promotie en acquisitie.

Impuls is gehuisvest bij de Kamer van Koophandel in Middelburg. Hier geeft het team concreet en enthousiast invulling aan de kerntaken, veelal op een vernieuwende en soms zelfs verrassende manier.

De medewerkers brengen mensen, organisaties en ideeën met elkaar in verbinding, waardoor er mooie, concrete initiatieven ontstaan. Ze ontwikkelen overkoepelende programma's, waar ondernemers zich bij kunnen aansluiten.

Impuls weet wie voor welke subsidie in aanmerking komt, en adviseert bij de aanvraag. Binnen Zeeland versterken wat goed is, verbanden leggen, innoveren, spijkers met koppen slaan, dat is Impuls! En uiteraard is Impuls hét aanspreekpunt voor bedrijven die zich in Zeeland willen vestigen.

Kortom, Zeeland máákt het met Impuls.

Colofon

Impuls is een uitgave van

N.V. Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg
Postbus 6004, 4330 LA Middelburg
T 0118 - 67 35 80
F 0118 - 63 70 59
E info@impulszeeland.nl
W www.impulszeeland.nl

Redactie Aart Bos, Arie van der Maas, Joke Naughton, Sophie Noens en Mathieu Pasquier

Tekst Joke Naughton - Tekstklusief

Ontwerp Sophie Noens - de Wilde Zeeuw

Foto Mark Neelemans - Input Output
Sjaak Rademakers (dhr. Rinnooy Kan)

Impuls verschijnt vier maal per jaar.